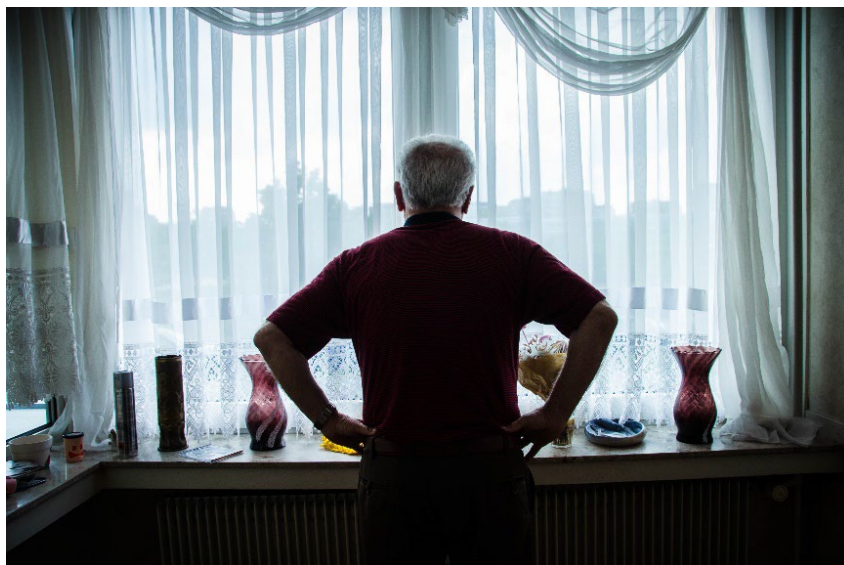

Etniske minoritetsældre med behov for pleje

Af Anika Liversage, seniorforsker, VIVE – Det Nationale Forsknings- og Analysecenter for Velfærd

En dag smed den ældre mand håndklædet i ringen. Hans kone Nimra var blevet stadig dårligere. Hun tog nu tyve bade om dagen og havde vrangforestillinger om, at hendes børn ville blive slået ihjel. Som hendes Alzheimers sygdom havde udviklet sig, kunne han ikke længere tage sig af den 77-årige kvinde, han havde levet sammen med igennem et langt liv.

Normalt ville en kvinde i hendes tilstand flytte på et demensplejehjem, hvor dygtige professionelle kunne skabe gode rammer om hendes vanskelige situation. Men det skal Nimra ikke. For parret er indvandrere fra Pakistan, og Nimra taler slet ikke dansk og ville derfor ikke kunne kommunikere med plejepersonalet.

For at hjælpe sine forældre tilbød parrets datter Bushra, at moren kunne flytte ind hos hende, hendes mand og deres fire børn. Bushra sagde sit job op, så hun kunne være hos sin mor hele tiden. Hun blev ansat af kommunen gennem det, der hedder "selvudpeget hjælper-ordning" ifølge servicelovens § 94. Ordningen gør det muligt for familiemedlemmer at blive ansat hos en ældre slægtning i det antal timer, hvor hjemmeplejen ellers skulle have hjulpet. Bushra blev ansat i 31 timer om ugen, da hendes mor var meget plejkrævende. Og med datteren som hendes plejer døgnet rundt, ugens syv dage, skulle den gamle mor ikke på plejehjem. Det betød dog også, at Bushra ikke havde én eneste fri- eller feriedag i løbet af et helt år.

Eksemplet her stammer fra bogen "Minoritetsældre og selvudpegede hjælpere – kommunal velfærd og omsorg i forandring". Bogen giver et indblik i tilværelsen hos nogle af de etniske minoritetsældre, som der bliver flere af i disse år. Det stigende antal etniske minoritetsældre har en historisk årsag: I dag er det et halvt århundrede siden, at Danmark efterspurgte arbejdsmigranter fra lande som Tyrkiet, Pakistan og det tidligere Jugoslavien. Disse migranter, der var unge ved ankomsten, er i dag godt inde i pensionsalderen. Det rejser spørgsmål om, hvilken form for hjælp og støtte, de har brug for. Det er et spørgsmål, som både er relevant for kommunale omsorgsforvaltninger, de ældre selv, samt for deres voksne børn og øvrige familie.

Når datteren Bushra vælger selv at passe sin mor, hænger det på den ene side sammen med, at man i mange migranternes oprindelseslande understreger, at familien selv bør sørge for gamle forældres pleje og omsorg. Det er også en del af manges religion, da islam lægger stor vægt på, at børn har ansvar for deres familie. Det kan dog være en enorm opgave at passe en gammel mor eller far selv, hvilket også kan betyde, at opgaven ikke altid kan håndteres forsvarligt – hverken i forhold til de ældres eller deres familiers velbefindende.

Det er dog langt fra alle familier, der er så hårdt belastede, som det er tilfældet for Bushras og hendes forældre. Belastningerne handler i høj grad om, hvor store udfordringer der er i pleje af den syge ældre, og hvor mange familiemedlemmer der kan deles om opgaven. Her kan en stor børneflokk gøre, at man kan fordele opgaver imellem mange personer. Det så vi i en anden familie – hos den 89-årige Amne og hendes fire voksne børn, der i sin tid flygtede fra Libanon. De fire børn og deres familier passede Amne på skift i hendes eget hjem. Der var derfor familie hos hende døgnet rundt, ligesom der blev taget hånd om rengøring, madlavning og tøjvask. Hver af de voksne børn havde ansvaret for Amne en uge ad gangen, og med både ægtefæller og børnebørn, var man mere end 20 personer til at deles om opgaverne. Så meget omsorg og opmærksomhed bliver nok de færreste ældre forundt i dag.

Selvom der er forskel på, hvor meget hjælp etniske minoritetsældre har brug for, og hvor stor en familie de har til at hjælpe sig, er en ting sikker: En del etniske minoritetsfamilier føler sig nødsaget til at skabe deres egne omsorgsarrangementer, fordi de frygter, at alternativet – den kommunale ældrepleje – ikke slår til. I andre tilfælde er ældre udfordrede, fordi de slet ikke har familiemedlemmer, som kan påtage sig at støtte dem. Sådanne ældre skal også have mulighed for at få en god alderdom i Danmark. Det er ikke et emne, som vi tidligere har haft det store behov for at beskæftige os med. Men det har vi nu. Det er en dagsorden, som kalder på kreativitet og nysgerrighed og også på kommunikation imellem parter, som i dag ikke kender særlig meget til hinanden.

Minoritetsældre og selvudpegede hjælpere – kommunal velfærd og omsorg i forandring er skrevet af professor Mikkel Rytter, lektor Sara Lei Sparre, ph.d.-studerende Abir Mohamad Ismail og Anika Liversage. Den er udkommet i 2021 på Aarhus Universitetsforlag i serien Antropologiske studier.

Projektet er støttet af Velux Fonden.